



Høgskulen  
på Vestlandet

# BACHELOROPPGAVE

HIV/AIDS fra tanzanianske elevers perspektiv:  
Oppfattelser opp mot undervisning.

HIV/AIDS from Tanzanian student's perspective:  
Perceptions in relation to education

## Kandidatnummer 115

GUPEL412 Bacheloroppgave, vitenskapsteori og  
forskningsmetode

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Veileder: Anders Daniel Faksvåg Haugen

Innleveringsdato: 03.06.19

Antall ord: 8199



## Abstract

HIV and AIDS is a major problem in Tanzania, and according to research, the level of knowledge among pupils in the country is not adequate. This thesis examines Tanzanian student's perceptions of HIV/AIDS, and to what extent their perceptions correspond to what they are supposed to learn in the lessons about HIV/AIDS. By focusing on two of John I. Goodlad's curriculum levels: the formal and the experienced, both qualitative and quantitative methods are used to gather information from the field. The analysis of the data shows that the students have relatively good knowledge of HIV/AIDS, and in the context of the textbook analysis, there is a very close correlation between the answers and the substance in the textbooks, which may indicate a teaching characterized by memorizing facts. In relation to the dichotomy of *us and the others*, Tanzanian students have a pessimistic view of their own nation compared to other parts of the world in regards to HIV/AIDS.



## Forord

Å produsere denne bacheloroppgaven har vært en lang prosess; fra datainnsamlingen på tanzaniansk skole, til analysering og systematisering av datamaterialet, og til slutt skriving og ferdigstilling. Denne oppgaven markerer slutten på mitt tredje av de fire årene på grunnskolelærerutdanningen ved Høgskulen på Vestlandet. Jeg sitter igjen med sterke inntrykk og gode opplevelser som følge av studieturen til Tanzania og arbeidet med bacheloroppgaven. Arbeidet har gitt meg god innsikt i et land svært forskjellig fra Norge, som jeg definitivt vil dra nytte av når jeg skal ut i skolen og undervise om andre kulturer.

Det er flere jeg vil takke som har medvirket til at denne oppgaven ble til. Først og fremst vil jeg takke informantene mine for å ha svart på undersøkelsen min. Videre vil jeg takke praksisgruppa mi, bestående av Eirik Rode, Marte Rinde og Thea Rabben, for god støtte og hjelp under praksisperioden og innsamlingen av datamateriale. I tillegg vil jeg takke klassekameratene mine for en fantastisk tur, som har bragt med seg faglige og reflekterte diskusjoner både før, underveis og etter turen. Til slutt vil jeg takke veilederen min, Anders Daniel Faksvåg Haugen. Tusen takk for at du gjennom hele prosessen har vært svært behjelpelig, og for all konstruktiv kritikk, ros og veiledning i skriveprosessen.



# Innholdsfortegnelse

<b>ABSTRACT .....</b>	<b>I</b>
<b>FORORD.....</b>	<b>III</b>
<b>FIGURER.....</b>	<b>VI</b>
<b>TABELLER .....</b>	<b>VI</b>
<b>1 INNLEDNING.....</b>	<b>1</b>
1.1 PROBLEMSTILLING.....	1
1.2 AVGRENSNING .....	2
1.3 STRUKTUR.....	2
<b>2 BAKGRUNN .....</b>	<b>3</b>
2.1 HIV/AIDS.....	3
2.1.a Om HIV/AIDS .....	3
2.1.b HIV/AIDS i Tanzania.....	3
2.2 UTDANNINGSSYSTEMET I TANZANIA .....	4
2.2.a Undervisning om HIV/AIDS i Tanzania.....	4
<b>3 TIDLIGERE FORSKNING.....</b>	<b>5</b>
3.1 EFFEKTEN AV HIV/AIDS-UNDERVISNING.....	5
<b>4 TEORI.....</b>	<b>7</b>
4.1 VALG AV TEORI.....	7
4.2 GOODLAD: CURRICULUM INQUIRY .....	7
4.2.a Det formelle læreplannivået.....	7
4.2.b Det erfarte læreplannivået .....	8
4.3 SELVET OG IDENTITETSTEORI .....	8
4.4 DIKOTOMIEN “OSS” OG “DE ANDRE” .....	9
4.5 DEFINERING AV SEG SELV I FORHOLD TIL “DE ANDRE” .....	9
<b>5 METODE .....</b>	<b>11</b>
5.1 ELEVOPPGAVER .....	11
5.2 FELTSAMTALE.....	12
5.3 DOKUMENTANALYSE.....	13
5.4 UTVALG OG INTRODUKSJON AV INFORMANTER .....	14
5.5 DATABEHANDLING .....	14

5.6	RELIABILITET OG VALIDITET .....	14
5.7	ETISKE HENSYN .....	15
5.7.a	<i>Elever som informanter</i> .....	15
5.7.b	<i>Personvern</i> .....	15
5.7.c	<i>Egen rolle i felt</i> .....	16
<b>6</b>	<b>ANALYSE</b> .....	<b>17</b>
6.1	ANALYSE AV DET FORMELLE LÆREPLANNIVÅET .....	17
6.1.a	<i>Analyse av lærebøker</i> .....	17
6.1.b	<i>Analyse av læreplanen</i> .....	19
6.1.c	<i>Oppsummering av det formelle læreplannivået</i> .....	19
6.2	ANALYSE AV DET ERFARTE LÆREPLANNIVÅET .....	19
6.2.a	<i>Analyse av elevoppgaver</i> .....	20
6.2.b	<i>Analyse av feltsamtale</i> .....	26
6.2.c	<i>Oppsummering av det erfarde læreplannivået</i> .....	27
<b>7</b>	<b>DRØFTING</b> .....	<b>29</b>
<b>8</b>	<b>KONKLUSJON</b> .....	<b>33</b>
<b>9</b>	<b>LITTERATURLISTE</b> .....	<b>35</b>
<b>10</b>	<b>VEDLEGG</b> .....	<b>39</b>
	VEDLEGG 1: INFORMASJONSSKRIV TIL REKTOR .....	39
	VEDLEGG 2: OPPGAVEARK BRUKT I ELEVUNDERSØKELSE.....	40
	VEDLEGG 3: RESULTAT AV NSD SIN MELDEPLIKTTEST .....	42



## Figurer

<b>FIGUR 6.1:</b>	BILDE AV EN PERSON MED AIDS I CIVICS STANDARD 5.....	18
<b>FIGUR 6.2:</b>	ORD OG SETNINGER ELEVENE INKLUDERTE I BESVARELSEN OM HIV/AIDS.....	20
<b>FIGUR 6.3:</b>	ANTALL PERSONER I TANZANIA ELEVENE TROR HAR HIV/AIDS.....	21
<b>FIGUR 6.4:</b>	ELEVENS OPPFATTELSE AV FORSKJELLEN MELLOM UTSEENDE PÅ EN PERSON MED OG UTEN HIV.....	22
<b>FIGUR 6.5:</b>	EN ELEVS TEGNING AV EN MED HIV OG EN UTEN HIV.....	22
<b>FIGUR 6.6:</b>	EN ELEVS TEGNING AV EN MED HIV OG EN UTEN HIV.....	23
<b>FIGUR 6.7:</b>	OVERSIKT OVER HVORDAN ELEVENE TROR HIV/AIDS SMITTER.....	23
<b>FIGUR 6.8:</b>	OVERSIKT OVER HVORDAN ELEVENE TROR HIV/AIDS KAN FOREBYGGES.....	24
<b>FIGUR 6.9:</b>	OMRÅDER I VERDEN ELEVENE TROR HAR HØY FOREKOMST AV HIV/AIDS.....	25
<b>FIGUR 6.10:</b>	EN ELEVS OPPFATTELSE AV HVOR I VERDEN DET ER HØY FOREKOMST AV HIV/AIDS.....	25
<b>FIGUR 6.11:</b>	EN ELEVS OPPFATTELSE AV HVOR I VERDEN DET ER HØY FOREKOMST AV HIV/AIDS.....	26

## Tabeller

<b>TABELL 6.1:</b>	OVERSIKT OVER HIV/AIDS I CIVICS STANDARD 5-7.....	17
<b>TABELL 6.2:</b>	OVERSIKT OVER HIV/AIDS I SCIENCE STANDARD 5-7.....	18



# 1 Innledning

Det afrikanske kontinentet har høy forekomst av HIV og AIDS, og utfordringene kan omtales som en HIV/AIDS-epidemi (UNAIDS, 2018). Ettersom utdanning er en viktig faktor for et lands utvikling, er det problematisk at de fleste afrikanske land har flere utfordringer knyttet til utdanningssystemet.

På lærerutdanningen høsten 2018 valgte jeg å fordype meg i faget ”Afrika med vekt på Tanzania”, som blant annet inneholdt en studietur i Tanzania. Fra jeg fikk vite om studieturen, har jeg tenkt mye på hvordan livet til en vanlig tanzanianer er. Etter at jeg gjennom en samtale med ei venninne tilfeldigvis kom inn på temaet HIV/AIDS, fant vi ut hvor lite vi kunne om dette. Konklusjonen vår var at vi hadde lite kunnskap om temaet ettersom at utbredelsen i Norge er liten, og at kunnskapsnivået vårt trolig ville vært høyere dersom forekomsten av viruset og sykdommen hadde vært mer utbredt. Ettersom jeg visste at Afrika hadde en relativt høy forekomst av HIV/AIDS, ble jeg nysgjerrig på om tanzanianere hadde bedre kunnskap om temaet enn oss nordmenn.

Studieturen vår skulle inneholde et tre ukers praksisopphold på en tanzaniansk skole i Arusha, hvor jeg skulle undervise i sjette klasse på en barneskole. Det ville derfor være interessant å se hvilke oppfatninger tanzanianske elever hadde om HIV/AIDS, og hvor mye de lærte om det på skolen. Ettersom det er større utbredelse av HIV/AIDS i Tanzania kontra Norge, tenkte jeg at kunnskapen ville være høy og at fokuset på temaet ville være sentralt i den tanzanianske læreplanen.

## 1.1 Problemstilling

På bakgrunn av temaet jeg ville undersøke, tar min bacheloroppgave utgangspunkt i følgende problemstilling:

*Hvilke oppfatninger har tanzanianske elever om HIV/AIDS, og i hvilken grad samsvarer oppfattelsene med det de skal lære i undervisningen?*

## 1.2 Avgrensning

I en oppgave av dette omfanget er det viktig å gjøre nødvendige avgrensninger ettersom en ikke har mulighet til å greie ut i detalj om alt. Derfor har jeg valgt at oppgaven i hovedsak skal ha et kvantitativt fokus, men med kvalitative innslag. Jeg har også valgt at problemstillingen hovedsakelig blir sett på fra et elevperspektiv, da jeg synes det er mer interessant å undersøke deres oppfatninger kontra for eksempel læreres. Likevel har jeg valgt å få noen få innspill fra tanzanianske lærerstudenter, da det var interessant å høre om de mente HIV/AIDS-undervisningen var god nok. Ettersom jeg hadde praksis på en barneskole, ble det naturlig for meg å samle inn datamateriale der i form av en elevundersøkelse.

## 1.3 Struktur

Bakgrunnskapittelet tar for seg temaet og faktastoff som er relevant for undersøkelsen, samt tidligere forskning. Jeg fikk på denne måten plassert oppgaven i en større faglig kontekst. Videre legger jeg fram relevant teori som legger forutsetningene for senere drøfting av datamaterialet. Metodekapittelet viser hvordan jeg gikk fram for å samle inn data og hvilke metodiske valg og hensyn jeg tok underveis. Funnene mine blir presentert og satt i system i analysekapittelet, før det analyserte datamaterialet i drøftingsdelen blir satt opp mot og drøftet i lys av teorien. Basert på funnene mine kommer jeg til slutt med en konklusjon.

## 2 Bakgrunn

### 2.1 HIV/AIDS

#### 2.1.a Om HIV/AIDS

Humant immunsviktvirus (HIV) er et virus som medfører svekkelse av immunforsvaret slik at kroppen er mer mottakelig for infeksjoner og sykdom. Ervervet immunsviktsyndrom (AIDS) er diagnosen som brukes ved langtkommen HIV-infeksjon med komplikasjoner. Det finnes ingen kurerende behandling for HIV, og viruset kan føre til alvorlig sykdom og død. Med antiretrovirale medisiner kan en derimot bremse formeringen av HIV-viruset og leve et langt liv med redusert risiko for alvorlige sykdomskomplikasjoner (Welbourn & Hoare, 2008, s. xiii). HIV smitter gjennom ubeskyttet sex, blod og fra mor til barn gjennom svangerskap, fødsel og amming (Welbourn & Hoare, 2008, s. xix)

#### 2.1.b HIV/AIDS i Tanzania

Mens HIV/AIDS er nummer fire på verdensbasis i å ta menneskeliv, er den nummer én i afrikanske land sør for Sahara. I 2002 bodde omtrent 70% av alle som levde med HIV/AIDS i disse landene, og det førte til at den forventede levealderen sank med omtrent 10 år (Nom, A. U. T., 2007, s. 11). De første tilfellene av AIDS i Tanzania ble rapportert i 1983 (National AIDS Control Program, 2019). I 1985 var det estimert at 140 000 levde med HIV/AIDS i Tanzania, og omtrent 1.8 millioner tanzanianere i 2003 (World Health Organization, 2005, s. 1). Tallet i 2017 var 1.5 millioner, som vil si at omtrent 5% av befolkningen har HIV/AIDS (Avert, 2018). Siden 2010 har antall nye HIV-smittede gått ned med 22%, noe som er en positiv trend med tanke på den negative utviklingen fra 1980-tallet (UNAIDS, 2018).

Heteroseksuelle står for 80% av alle HIV-infeksjoner i Tanzania, og kvinner er spesielt berørt (Tanzania Ministry of Health, 2014). Kvinner blir som regel infisert på et tidligere stadium enn menn ettersom de har eldre partnere og gifter seg i en yngre alder. De opplever også at de ikke har like stor rett til å uttale seg om sikker sex (Tanzania Commission for AIDS, 2013). Tanzania har en veldig ung befolkning der en tredjedel av landets befolkning i 2013 var 10-24 år, alderen de fleste blir seksuelt aktive (Population Reference Bureau, 2013, s. 6). I 2016 var det estimert at 4.7% i alderen 10-19 år levde med HIV i Tanzania. Den omfattende kunnskapen om HIV er lav - mindre enn halvparten av den unge befolkningen har tilstrekkelig kunnskap (UNAIDS, 2018).

## 2.2 Utdanningssystemet i Tanzania

Fastlandet Tanzania og Zanzibar har ulike utdanningssystem, men jeg velger å fokusere på systemet på fastlandet ettersom det er her hovedfokuset i oppgaven min ligger.

Utdanningssystemet i Tanzania består av pre-primary school (to år), primary school (syv år), secondary school (fire år) og høyere utdanning. Secondary school består av to år på ordinary level før en går videre på på advanced level de neste to årene. Undervisningsspråket er kiswahili på pre-primary og primary school, mens det på secondary school og høyere er engelsk. De fleste privatskoler har derimot også engelsk som undervisningsspråk på primary school (Mashaza & Majani, 2018, s. 126-127).

Primary school er det eneste obligatoriske i tanzaniansk skolegang (Mashaza & Majani, 2018, s. 127), noe som er årsaken til at jeg valgte å utføre undersøkelsene min på dette utdanningsnivået. Ettersom kun 33% av barna i Tanzania går videre på secondary school (UNICEF, 2017), fremheves viktigheten av å ha god HIV/AIDS-undervisning i den obligatoriske delen av utdanningssystemet.

### *2.2.a Undervisning om HIV/AIDS i Tanzania*

Tanzania har i likhet med Norge kategorisert undervisningen ut i fra fag, og har mange av de samme fagene vi har. Ifølge den tanzanianske læreplanen blir det undervist om HIV/AIDS i to av undervisningsfagene: Civics (samfunnskunnskap) og Science (naturfag). Temaene rundt HIV/AIDS i lærebøkene omhandler i stor grad om forebygging og smitte, samt de smittedes rettigheter og utfordringer rundt HIV/AIDS. Forskning viser at skolebarna i Tanzania lærer veldig lite grunnet den manglende undervisningskvaliteten (Mashaza & Majani, 2018, s. 126-127).

### 3 Tidligere forskning

Grunnet oppgavens problemstilling har jeg valgt å legge frem noen funn om HIV/AIDS-undervisning fra tidligere forskning.

#### 3.1 Effekten av HIV/AIDS-undervisning

Flere studier utført på primary schools i Tanzania påstår at elevene har høy risiko for å bli smittet av HIV (Sango, 2006, s. 15). Ifølge Nom kan HIV/AIDS påvirke, og bli påvirket av, utdanning. Bevisene for at utdanning er med på å forhindre HIV-smitte hos både gutter og jenter er sterke, og utdanning er et av de viktigste verktøyene for å redusere sosial og økonomisk svakhet som utsetter kvinner for høyere risiko for å bli smittet enn menn (Nom, 2007, s. 4).

Mange studier indikerte allerede på slutten av 1990-tallet at HIV/AIDS-forebygging på skoler gjennom seksualundervisning kunne føre til økt kunnskap blant studentene rundt HIV/AIDS, endre holdninger mot risikoatferd, øke debutalderen for samleie samt økt kondombruk blant seksuelt aktive studenter (Klepp, Ndeki, Leshabari, Hannan & Lyimo, 1997, s. 1931).

Ifølge en studie utført av Klepp et. al. fra 1997 gikk mesteparten av barna i Tanzania på primary school, omtrent like stor prosentandel som i dag. Men på slutten av 90-tallet gikk mindre enn 15% av disse barna videre til secondary school. Studien, som gikk over 12 måneder, viste at et innført undervisningsprogram om HIV/AIDS hadde innvirkning. Resultatene viser tydelig at HIV/AIDS-utdanning rettet mot sjetteklassinger kan fremme økt eksponering for og formidling av informasjon om HIV-infeksjon og AIDS. Resultatene viser videre at programmet førte til en økning i elevers kunnskap om HIV/AIDS og bidro til å skape mer positive holdninger overfor de rammede personene. Dette skolebaserte programmet kan dermed ha bidratt til å redusere noe av frykten og stigmaet knyttet til HIV/AIDS rundt om i samfunnene (Klepp et. al., 1997, s. 1931-1934).

Ifølge en annen studie fra 1999 endret ikke studenter i risikozonen oppførselen sin selv om de var klar over risikoen for å få HIV (Maswanya, Moji, Horiguchi, Nagata, Aoyagi, Honda & Takemoto, 1999, s. 185). Denne studien ble utført før det ble innført en ordentlig HIV/AIDS-undervisning i skolen, og de fleste studenter fikk informasjon om HIV/AIDS gjennom massemedia og gjennom kommunikasjon med venner, foreldre, religiøse ledere og

helsepersonell. Fordommene mot mennesker med AIDS var på denne tiden tydelige, da 50% av elevene som svarte på studiens spørreundersøkelse ikke kunne vært venn med en person med AIDS. Studien fremhever derfor at det å introdusere en ordentlig HIV/AIDS-undervisning i skolens læreplan ville minimere fordommer og oppmuntre til kommunikasjon rundt emnet. For selv om studentene hadde generelt god kunnskap om HIV-smitte og forebygging, var kunnskapen blant tenåringselever og jenter lavere enn hos de eldre studentene og gutter. Studien konkluderer dermed med at å introdusere HIV/AIDS-undervisning i de lavere skoleklassene og ha et spesielt fokus på jenter vil være effektivt (Maswanya et. al., 1999, s. 194).



## 4 Teori

### 4.1 Valg av teori

Ettersom oppgavens problemstilling går ut på å identifisere elevens oppfattelse av HIV/AIDS, ble det sentralt å finne teori som kunne belyse hvordan mennesker former sin egen identitet i forhold til andre. Som strukturerende rammeverk har jeg valgt å bruke John I. Goodlad sitt læreplanteoretiske begrepsapparat, og de to nivåene som er relevante for oppgaven vil videre bli presentert.

### 4.2 Goodlad: Curriculum Inquiry

Goodlads beskrivelse av læreplannivå kalles for implementeringsteori, det vil si teori om hvordan planer og tiltak blir omgjort til praktisk arbeid (Larsen, Lamer, Mørch, Olweus, Helland, u.å). Ifølge Goodlad (1979, s. 60) beskriver de fem nivåene veien fra læreplanidéer til dens virkeliggjøring i opplærings situasjonen. Læreplanene er svært komplekse, noe som blir tydeliggjort i det store spennet i overgangene mellom de ulike nivåene. Innholdet kan dermed forandre seg mye på veien fra idé til virkelighet. På grunn av bachelorens omfang, vil oppgaven ta utgangspunkt i to av de fem nivåene i teorien: Den formelle læreplan og Den erfarte læreplan. Tanken er dermed å ta utgangspunkt i en lærebokanalyse (Den formelle læreplan) og elevoppgaver rettet mot elevene (Den erfarte læreplan).

#### *4.2.a Det formelle læreplannivået*

Den formelle læreplanen fungerer som et rammeverk i skolen. Dette er vedtatte læreplaner som er godkjent av de nødvendige myndighetene, og som fungerer som grunnlag for undervisningen i deres respektive fag (Goodlad, 1979, s. 61). Disse dokumentene er å betrakte som kontrakten mellom skolen og samfunn/elev, og sentralt i læreplaner er beskrivelser av hva det forventes at elevene skal lære (Andresen, Garmannslund & Neset, 2011, s. 10). Læreplaner på dette nivået må ifølge Goodlad (1979, s. 61) skrives ned, da de må være tilgjengelige. I Tanzania er det formelle læreplannivået representert ved fagenes formelle læreplaner, samt lærebøker som er statlig godkjente.

#### 4.2.b *Det erfarte læreplannivået*

Den erfarte læreplanen er studentenes erfaringer og oppfattelser av den operasjonaliserte læreplanen, altså hvordan læreren tolker og formidler stoffet. Dette nivået er svært spennende, da det sier noe om studentenes tanker om hva som er meningen at de skal lære. Goodlad peker derimot på at dette trolig er det nivået i teorien som er vanskeligst å få pålitelig data fra. Dersom elevene ikke stoler nok på datainnsamleren til å svare ærlig, kan det føre til store validitetsproblemer (Goodlad, 1979, s. 63-64).

Dette nivået viser på mange måter møtet mellom skolen og virkeligheten, og den erfarte læreplanen vil variere ut fra den enkelte elevs forutsetninger, ettersom elever har ulike forkunnskaper og lærer forskjellig (Andresen et al., 2011, s. 10). Det kan derfor være vanskelig å si noe om data fra dette nivået. Men ettersom elevenes erfaringer danner forutsetningene for å svare på problemstillingen, har jeg valgt å gi det erfarte læreplannivået en sentral rolle i oppgaven.

### 4.3 Selvet og identitetsteori

Ifølge et sosiologisk perspektiv oppstår og utvikler selvet seg ut fra sosial samhandling, og sosial samhandling er grunnlaget for sosial struktur. Sinnet er den tenkende delen av selvet (Stets & Burke, 2013, s. 5). Enkelt personer har en bedre anelse om hvordan grupper ser på dem enn hvordan spesifikke individer ser på dem. Man lærer seg gruppestandardene og tar i bruk disse standardene. Når gruppe medlemmer dømmer enkelt personer, brukes de samme standardene som enkelt personer opprinnelig brukte på seg selv. Dermed finner vi en korrespondanse i selvevalueringer og andre vurderinger av selvet (Stets & Burke, 2013, s. 6). Ettersom selvet oppstår i sosial interaksjon i sammenheng med et komplekst, organisert og differensiert samfunn, har det blitt argumentert for at selvet også må komplementeres, organiseres og differensieres. Dette understrekes med utsagnet «selvet reflekterer samfunnet» (Stets & Burke, 2013, s. 7).

Identitet er den betydningen man har som gruppe medlem, som rollespiller eller som person (Stets & Burke, 2013, s. 8), og innen sosiologien finnes det ulike syn på identitet. Noen har et kulturelt eller kollektivt syn, som representerer ideer, tro og praksis i en gruppe. Synet på identitet blir ofte sett i sammenheng med etnisk identitet, men denne oppfatningen mangler evnen til å undersøke individuell variabilitet i atferd, motivasjon og interaksjon. Et annet syn

på identitetsteori ser på identitet som en del av en sosial gruppe eller kategori, mens et tredje syn tar hensyn til individuelle rolleforhold og identitetsvariabilitet, motivasjon og differensiering (Stets & Burke, 2013, s. 9-10).

#### 4.4 Dikotomien “oss” og “de andre”

En dikotomi er kontrastene mellom to opposisjoner, altså to motsetninger. *Oss – de andre* er en viktig dikotomi (Horntvedt, 2012, s. 252), og blir særlig aktuell i denne oppgaven. Ifølge Tone Horntvedt (2012, s. 252) ligger det et behov i oss for å skille mellom hvem som er en del av min gruppe og hvem som ikke er det. Fra et teoretisk perspektiv er alle mennesker og grupper i verden “de andre” i forhold til noen, men de sosiale forholdene mellom grupper er ofte preget av forskjeller og asymmetri. Ofte blir den ene gruppen oppfattet som mer verdifull enn den andre (Samnøy, 2015, s. 106).

#### 4.5 Definerer av seg selv i forhold til “de andre”

Ifølge Ian Grosvenor definerer en seg selv ved å definere “andre” og å markere klare forskjeller fra disse. I konstruksjonen og rekonstruksjonen av nasjonal identitet er det et konstant samspill mellom “selvet” og “andre”, og ved å studere identiteten til “de andre”, blir identiteten til “selvet” tilegnet et skarpere fokus. Ved å idealisere seg selv, tar en aktivt avstand fra de andre (Grosvenor, 1999, s. 244-245). Smith (1999, s. 170) hevder at den konstruerte historien er et moderniseringsprosjekt som ble utviklet langs et imperialistisk syn på “de andre”, altså at Vesten betraktet seg selv som den overlegne ovenfor koloniserte land. Ifølge Grosvenor (1999, s. 244) var det en definisjon av tilhørighet som endte opp med å lage et rammeverk for nasjonal læreplan, og at det var tilkallelsen av hjem som nasjon som bidro til en rasjonalisering av tilhørighet.



## 5 Metode

For å svare på oppgavens problemstilling har jeg valgt å bruke elevoppgaver og feltsamtale som metode. Elevoppgavene blir regnet som kvantitativ med kvalitative innslag, mens feltsamtalen er kvalitativ. Kombinering av de to metodetradisjonene kan bidra med hver sine dimensjoner av den kunnskapen om samfunnet som man gjerne ønsker å ha (Aase & Fossåskaret, 2007, s. 12), og oppgaven vil få en større troverdighet ved å hente inn data ved ulike metoder. I tillegg vil problemstillingen bli besvart på en bedre måte med denne kombinerings.

### 5.1 Elevoppgaver

Elevundersøkelsen i sjette klasse på primary school danner hovedgrunnlaget for datainnsamlingen på det erfarne læreplannivået. Elevoppgavene kan betegnes som et semistrukturert spørreskjema grunnet kombinasjonen av åpne og prekodede svaralternativer (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 130). For å svare på oppgavene måtte elevene være kreative og selvstendige, da de både skulle skrive, fargelegge, tegne, krysse av og bruke egne vurderinger. Fellestrekkene mellom elevoppgavene og en vanlig spørreundersøkelse, er at de er kvantitative i den forstand at besvarelsene kan sammenlignes, men samtidig er oppgavene supplert med kvalitative innslag. I henhold til oppgavens problemstilling fant jeg det hensiktsmessig å kombinere kvalitativ forskningsmetode med kvantitativ, altså en kvantifisering av det kvalitative (Aase & Fossåskaret, 2007, s. 19).

Jeg hadde utformet oppgavearket, som skulle bli brukt til å avdekke elevenes kunnskap og oppfattelser av HIV/AIDS, i forkant av praksisoppholdet (se vedlegg 2). Til forskjell fra observasjon og kvalitative intervjuer, måtte jeg derfor på forhånd av turen vite hva jeg skulle spørre om. Spørsmålene i elevundersøkelsen måtte formuleres slik at de gav adekvate svar på problemstillingen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 129), og målet ved utarbeidelsen av oppgavene var å stille mest mulig konkrete spørsmål. Det ville gjøre det enklere for elevene å svare og gir detaljert informasjon, noe som ville gjøre det lettere for meg å tolke elevenes oppfattelser (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 130).

Oppgavene elevene skulle besvare er svært forskjellige fra hva de er vant til, da den tanzanianske undervisningen er dominert av tavleundervisning, faktapugging og spørsmål-og-svar-undervisning (Mashaza & Majani, 2018, s. 137). For å få samlet inn data med god

validitet, ble det viktig å utnytte rollen min i felten til å forberede elevene på oppgavene de ville møte i undersøkelsen. Medstudentene og jeg arbeidet aktivt fra dag én på å skape et godt og trygt læringsmiljø i klassene. Vi gav tydelig beskjed om at vi ikke ville utføre fysisk straff, og at det var lov å svare feil på spørsmål. I tillegg arbeidet vi mye med kritisk tenkning og refleksjon, både alene, i grupper og i plenum.

Under datainnsamlingen var målet å få elevenes egne tanker og refleksjoner, og jeg skrev derfor ned “regler” på tavla. Disse omhandlet selvstendige, ærlige og individuelle svar, samt at ingen svar var feil. Jeg ønsket å motivere elevene til å stole på egne instinkter, og var tydelig på at oppgavene ikke skulle rettes eller at lærerne deres skulle se dem. Til slutt gikk jeg grundig gjennom oppgavene før jeg leverte de ut, og gav beskjed om at de kunne stille spørsmål underveis.

Til tross for den grundige innføringen inn mot elevundersøkelsen, møtte jeg på noen utfordringer blant de 75 elevene som besvarte oppgavene. Elevoppgavene måtte forklares på nytt flere ganger. Tidsbruken på 40 minutter ble for enkelte knapp, da flere av elevene brukte uforholdsmessig lang tid på tegning og fargelegging. Dette kommer trolig av at elevene ikke er vant med denne type oppgaver.

## 5.2 Feltsamtale

Under et besøk på en lærerhøyskole i Tanzania tenkte jeg det ville være interessant å høre studentenes oppfattelse av HIV- og AIDS-undervisningen på barneskolen, og om de mente dette var et tema elevene hadde god kunnskap om. Jeg ønsket også å få sett oppfatninger om temaet fra et annet perspektiv. Ettersom jeg var ute etter lærerstudentenes oppfatninger om temaet, ville kvalitativ metode gi de mest interessante dataene for denne oppgaven.

Kvalitative metoder er mer fleksible og har åpne spørsmål. Det gjorde at studentene stod fritt til å besvare spørsmålene med egne ord, noe som var ønskelig med tanke på oppgavens problemstilling. Lærerstudentene hadde da også muligheten til å svare mer utfyllende og med mer detaljer enn hva de kunne gjort kun ved en kvantitativ undersøkelse (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 17). Årsaken til at jeg ønsket å gjennomføre en feltsamtale kontra for eksempel et intervju, var fordi det muligens ville være enklere å ha en åpen dialog om temaet dersom situasjonen var uformell. Feltsamtaler er ikke avtalte intervjuer, men er mer som en

dagligdags prat mellom mennesker (Aase & Fossåskaret, 2007, s. 30). Derimot skiller de seg fra den vanlige samtalen ved at jeg som forsker hadde en klar plan bak (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 177).

### 5.3 Dokumentanalyse

Dokumentanalyse, altså analyse av skriftkilder som er relevante i forskningen, ble brukt som metode for å samle inn data til det formelle læreplannivået (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 87). Jeg valgte å studere den tanzanianske læreplanen samt tilhørende lærebøker, ettersom det ville gi meg sentral informasjon om hva myndighetene ønsker å formidle, og hva de vil at elevene skal lære om HIV/AIDS.

Læreplanen i Tanzania er todelt. Den ene delen, curriculum, ligner på den norske læreplanen i den forstand at den inneholder kompetansemål, kunnskapsmål og ferdighetsmål. Inn under curriculum finner vi den andre delen av læreplanen. Den samsvarer med det vi i Norge kaller årsplaner, og kalles i Tanzania for syllabus. Mens curriculum beskriver det elevene skal ha lært av pensumet etter fullført skolegang, viser syllabus konkret hvordan pensumet skal formidles på ulike trinn og i de ulike fagene. Videre i oppgaven vil jeg bruke betegnelsen læreplan.

Læreplanen og lærebøkene samsvarer i stor grad, og The United Republic of Tanzania Ministry of Education and Vocational Training kvalitetssikrer og godkjenner alle lærebøkene. De utformer også læreplanen (Languille, 2015, s. 81). De godkjente lærebøkene har et godkjenningsbevis på første side, og det forsikret meg om at datamaterialet holdt mål som uttrykk for det formelle læreplannivået.

Det vi i Norge omtaler som samfunnsfag er i Tanzania delt i tre: Civics (samfunnskunnskap), Geography (geografi) og History (historie). Grunnet oppgavens omfang analyserte jeg kun Civics, samt at jeg valgte å analysere Science (naturfag), grunnet fagets fokus på HIV/AIDS. I Science har jeg kun tatt utgangspunkt i standard 6, da det kun var i dette klassetrinnet elevene lærte om HIV/AIDS. Ettersom jeg ikke fikk tilgang til læreplanen i Science, vil den ikke bli analysert i denne oppgaven. I tillegg valgte jeg å avgrense ved å ta utgangspunkt i primary school standard 5-7 i Civics. Årsaken til at syvende klasse ble tatt med, når undersøkelsen ble utført i sjette klasse, var for å få et mer helhetlig bilde av HIV/AIDS-undervisningen i primary

school. Lærebokanalysen gjennomførte jeg ved å lese bøkene og skrive ned alle tilfellene der HIV/AIDS var nevnt. Videre ble funnene systematisert i tabeller som viser sidetall, nummer og navn på kapitlene tilfellene var hentet fra, samt en kort beskrivelse av temaet.

## 5.4 Utvalg og introduksjon av informanter

Til sammen deltok 75 elever på primary school standard 6 i undersøkelsen, og det ble brukt en undervisningstime på 40 minutter til gjennomførelsen av oppgavene. Valget av informanter handlet først og fremst om tilgjengelighet. Etersom jeg var i praksis på en barneskole i Tanzania ble det naturlig å velge informanter fra klassene jeg underviste i. For å få best mulig datagrunnlag valgte jeg å gjennomføre elevoppgavene i begge disse klassene, da det ville gi et enda mer dekkende bilde av elevers oppfattelser på 6. trinn. Jeg møtte ingen utfordringer med å få tilgang til informanter, ettersom alle elevene i de to klassene ønsket å besvare oppgavene. I tillegg hadde skolens rektor gitt sin tillatelse (se vedlegg 1).

## 5.5 Databehandling

Underveis i feltsamtalen forsøkte jeg å skrive ut samtalen så godt som mulig, og skrev i etterkant videre det jeg husket. Elevenes oppgavebesvarelser ble nøye lest før de ble ført inn i et Excel-dokument. I etterkant gikk jeg systematisk gjennom de ulike svarene, og begynte å se noen klare tendenser. Jeg valgte å benytte meg av tematisk analyse, det vil si at jeg studerte informasjonen fra hver enkelt oppgave fra alle elevene (Thagaard, 2018, s. 181).

## 5.6 Reliabilitet og validitet

Selv om jeg gjorde det jeg kunne for at forskningsresultatene skal være så pålitelige og gyldige som mulig, vil det alltid være visse svakheter ved datainnsamlingsmetodene mine. Et grunnleggende spørsmål i all forskning er hvor pålitelig data er. Etersom de fleste av elevoppgavene ble skrevet på og besvart på engelsk, og det at engelsk ikke er elevenes morsmål, gjør at man kan stille spørsmål til reliabiliteten til dataene. Reliabilitet handler om nøyaktigheten av undersøkelsens data; hvilke data som brukes, måten de samles inn på, og hvordan de bearbeides (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 23). Elevene kan ha misforstått noen av spørsmålene og/eller ikke klart å uttrykke det de ønsker å svare. I tillegg kunne noen elever krysse av tilfeldig på de oppgitte svaralternativene, noe som følgelig kan være en mulig feilkilde når dataene analyseres (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 134).



For å styrke reliabiliteten valgte jeg derfor å oversette de oppgavene jeg anså som vanskeligst å forstå til kiswahili. For at det skulle være enklere for elevene var det viktig å stille konkrete spørsmål, med enkle engelske ord. Jeg fokuserte også på å lage oppgaver som var basert på tegning og fargelegging for å gjøre det enda mer forståelig.

Det er også viktig å tenke på om datamaterialet fra elevoppgavene har relevans eller ikke, og vi bruker da begrepet *validitet*. Validitet handler om den innsamlede forskningsdataens grad og gyldighet samt/og relevans for forskningsspørsmålet eller fenomenet som skal bli undersøkt (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 24). Alle spørsmålene som ble stilt i elevoppgavene var relevante for oppgavens problemstilling, og forskningen vil trolig kunne være overførbar til andre skoler og områder i Tanzania (Thagaard, 2018, s. 19). Det er derimot viktig å påpeke at denne oppgaven kun representerer 75 elever, og at deres oppfatninger ikke nødvendigvis er gjeldende for hele Tanzania.

## 5.7 Etske hensyn

### 5.7.a Elever som informanter

I lys av datainnsamlingen til oppgaven var det flere etiske hensyn jeg måtte ta. Ettersom informantene var unge elever måtte jeg spørre rektor om tillatelse til å gjennomføre datainnsamlingen. Dette var rektor positiv til og han gav en skriftlig godkjenning av bruk av informanter. I tillegg kan temaet rundt HIV og AIDS være tabubelagt, samt at det sannsynligvis kan være en del av barnas virkelighet (familie, venner etc.). Derfor var jeg veldig klar på at det var frivillig å delta, slik at elever som eventuelt ikke ønsket å besvare spørsmålene skulle få slippe. I oppgaven var jeg ute etter elevenes egne oppfatninger, og ønsket ikke å få et fasitsvar fra lærebøkene. Ettersom elevene er vant med å legge frem fasitsvar måtte jeg «trene» på å få de til å dele erfaringer og opplevelser og få de til å forstå at det er greit å svare feil.

### 5.7.b Personvern

Elevene ble informert om tema på forhånd, og de som deltok hadde til enhver tid rett til å trekke seg, noe som tydelig ble formidlet i forkant av besvarelsen. De ble også informert om at besvarelsen skulle være anonym, og at svarene kun ville bli sett av veileder, sensor og meg. På bakgrunn av at ingen form for personopplysninger kom frem i undersøkelsen, og at informantene ble anonymisert, var det ikke nødvendig å søke om konsesjon hos Norsk

samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (se vedlegg 3) (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 44).

### *5.7.c Egen rolle i felt*

Mennesker i felten er ofte mer opptatt av personen som forsker enn selve prosjektet (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 112), og hvordan jeg opptrådte i felten kunne derfor påvirke innsamlingen av datamaterialet. Ettersom jeg var en hvit lærer fra Norge, kunne oppfattelsene om meg være mange, og ikke nødvendigvis positive. Jeg gjorde derfor enkelte grep for å prøve å få til en fellesskapsfølelse mellom de andre i felten og meg, og for å gi uttrykk for at jeg respekterte deres kultur og normer (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 114). Blant annet kledde jeg meg mer konservativt enn vanlig for å justere min ytre framtoning. Jeg tilpasset meg derfor normene for påkledning i Tanzania og skolens klesregler ved å dekke til skuldrene og bruke lange skjørt.

Min rolle i felten var først og fremst at jeg skulle være i praksis som lærer, noe som var den primære hensikten med oppholdet i Tanzania. Jeg opplevde likevel å ha flere roller i løpet av oppholdet, og vekslet mellom disse. Blant annet opplevde jeg også å være forsker, kollega og venn (Fangen, 2010, s. 83-85), og i flere situasjoner overlappet disse, og det oppstod en slags "rolleklarhet" (Fangen, 2010, s. 87). Dette kom tydelig frem under datainnsamlingen på det erfarte læreplannivået. Elever hadde problemer med å skille mellom meg som lærer og forsker, da de blant annet hadde en forventning om at jeg som lærer skulle rette oppgavene deres.

## 6 Analyse

### 6.1 Analyse av det formelle læreplannivået

I dette delkapittelet blir det presentert hvordan tanzaniansk læreplan og lærebøker for Civics (Ministry of Education and Vocational Training, 2006) (Elifadhi, 2013) (Kuyela, 2012) (Kiangi, 2014) og Science standard 6 (Kireri, 2013) framstiller HIV/AIDS.

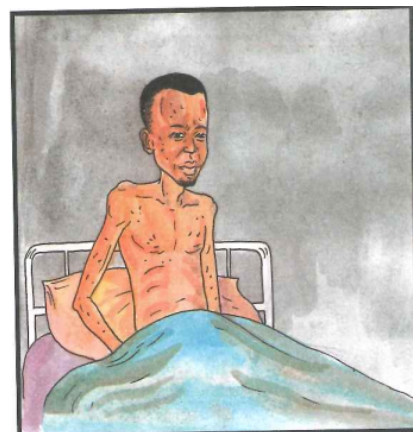
#### 6.1.a Analyse av lærebøker

Analysen av lærebøkene i Civics standard 5-7 viste at HIV/AIDS ble nevnt under fem ulike kapitler, mens det i Science standard 6 ble nevnt under ett. I tabellene under ser man i hvor mange og hvilke kapitler HIV/AIDS blir nevnt, og hva temaene omhandler:

Tabell 6.1: Oversikt over HIV/AIDS i Civics standard 5-7

Civics, standard 5		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
78-101	3 Principle of Democracy	HIV/AIDS under menneskerettigheter, hvilke rettigheter de smittede har
Civics, standard 6		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
24-35	2 Our Culture	Utdaterte tradisjoner med høyere risiko for smitte av HIV
36-51	3 Our Economy	FNs tusenårsmål, bekjempelse av HIV/AIDS
61-82	5 Democracy	HIV/AIDS under menneskerettigheter, hvilke rettigheter de smittede har
Civics, standard 7		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
122-139	5 Tanzania in the World Culture	HIV/AIDS i sammenheng med globalisering; konsekvenser og løsninger

Under et kapittel om demokrati i både Civics standard 5 og standard 6 blir HIV/AIDS nevnt i underkapittelet om menneskerettigheter. Mennesker med HIV/AIDS blir her omtalt som en “special group”, og deres rettigheter blir fremhevet. Det kan se ut som om forfatteren forsøker å fjerne stigma og gjøre HIV/AIDS mindre tabu i samfunnet. At sykdommen er et stort problem i de fleste deler av verden, Tanzania inkludert, blir også fremhevet.



Figur 6.1: Bilde av en person med AIDS i Civics standard 5, s. 84

I Civics standard 6 blir HIV/AIDS også omtalt under et kapittel om tanzaniansk kultur. Deres utdaterte tradisjoner som for eksempel barneekteskap blir her fremhevet, og det blir lagt vekt på at unge jenter som blir giftet bort har økt sannsynlighet for å få HIV/AIDS. I et annet kapittel som omhandler tanzaniansk økonomi, finnes det et underkapittel om økonomisk politikk og planer. Her trekkes FNs tusenårsmål frem, og bekjempelse av HIV/AIDS blir fremhevet som et mål. I Civics standard 7 blir HIV/AIDS nevnt under et annet tema, nemlig globalisering. HIV/AIDS blir her trukket frem under negative konsekvenser av globalisering, som ifølge læreboken er spredning av sykdommen. Det legges også vekt på at konsekvensene av globalisering kan håndteres blant annet ved å skape bevissthet rundt HIV/AIDS.

Tabell 6.2: Oversikt over HIV/AIDS i Science standard 5-7

Science, standard 5		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
-	-	-
Science, standard 6		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
30-32	5 HIV/AIDS	Definisjon, smitte, symptomer, forebygging
Science, standard 7		
Side	Kapittel/Tema	Beskrivelse
-	-	-

I Science standard 6 er et helt kapittel dedikert til HIV/AIDS, og i kapitlet blir viruset og sykdommen definert, samt at symptomene på AIDS beskrives. Boken poengterer at en HIV-smittet person ikke har synlige symptomer før det utvikles til AIDS. Kapitlet omhandler i stor grad HIV/AIDS som en seksuelt overførbart sykdom, og hvordan man kan forebygge smitte. HIV/AIDS blir i dette kapitlet omtalt negativt: "HIV/AIDS is the most dangerous sexually transmitted disease since it has no vaccination or cure". Det står derimot ingenting om for eksempel utbredelse eller at det finnes medisiner som kan bremse utviklingen av HIV-viruset.

### *6.1.b Analyse av læreplanen*

Under faget Civics blir ikke HIV/AIDS nevnt i læreplanen i det hele tatt, men man finner derimot enkelte av temaene HIV/AIDS i lærebøkene er nevnt under. Et eksempel er at elevene skal kunne identifisere rettighetene til "special groups".

### *6.1.c Oppsummering av det formelle læreplannivået*

I læreplanen i Civics finner man ingen eksempler på HIV/AIDS, bortsett fra at enkelte av temaene sykdommen blir nevnt under trekkes frem. Lærebøkene i Civics derimot, omtaler generelt HIV/AIDS både som et nasjonalt og internasjonalt problem. Blant annet presenteres de nasjonale rettighetene til de smittede, og HIV/AIDS blir omtalt som et problem internasjonalt og i Tanzania. Også HIV/AIDS under FNs tusenårsmål blir nevnt, samt utfordringer knyttet til globalisering. Dette gir et tydelig bilde på at sykdommen ikke bare er et nasjonalt eller kontinentalt problem. I Science standard 6 får elevene informasjon om hva HIV/AIDS er, samt hvordan det smittes og forebygges. Sykdommen blir fremstilt som svært farlig, og forfatteren skriver ingenting om for eksempel at det finnes behandling for HIV-smittede.

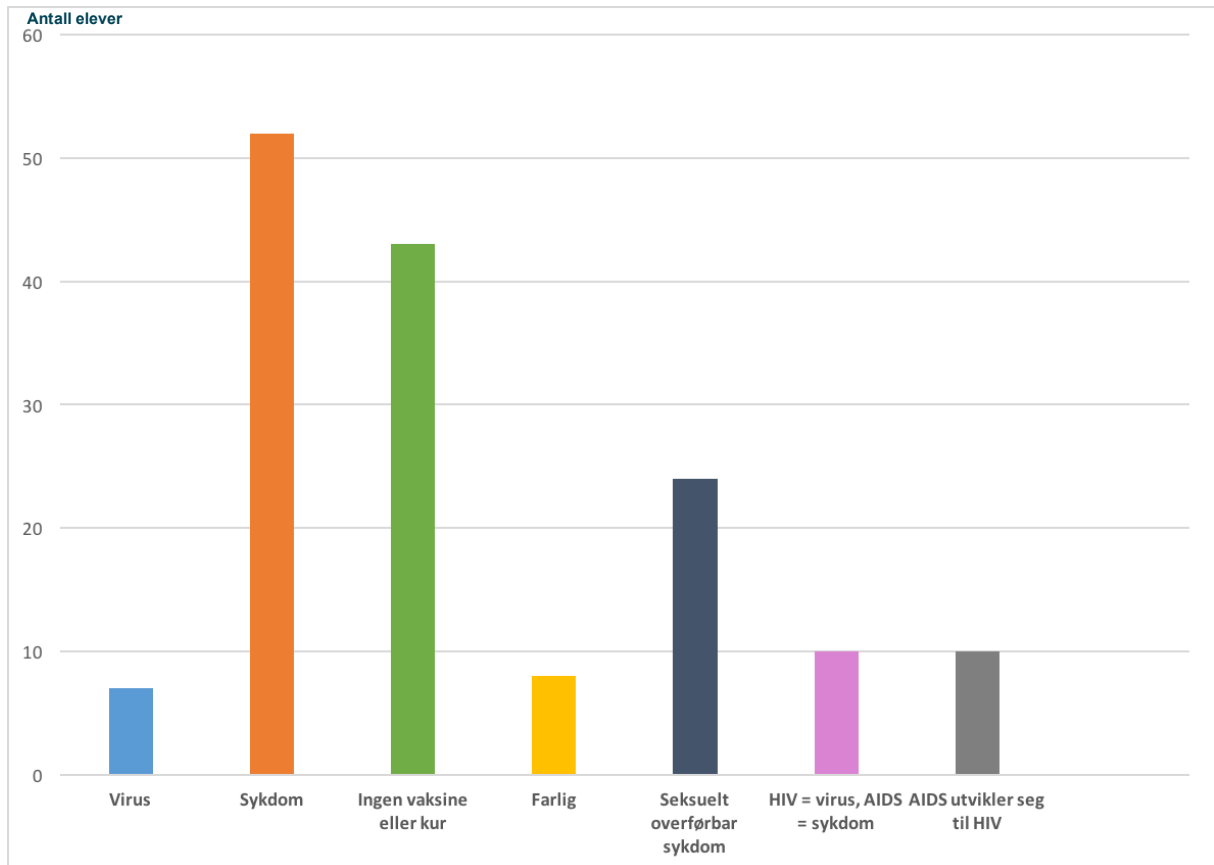
## **6.2 Analyse av det erfarte læreplannivået**

I dette delkapitlet presenterer jeg hva elevundersøkelsen og feltsamtalen viser om elevenes kunnskap og oppfattelser om HIV/AIDS. Den tematiske analysen har dannet grunnlaget for strukturen i analysen av elevoppgavene, og for å tydeliggjøre resultatene har jeg kvantifisert flere av funnene (Fangen, 2010, s. 244).

## 6.2.a Analyse av elevoppgaver

### Hva er HIV/AIDS?

Her skulle elevene fortelle om HIV/AIDS med egne ord. Jeg systematiserte alle besvarelsene for å se hvilke momenter elevene hadde i besvarelsen, og resultatene illustreres i figur 6.2:



Figur 6.2: Ord og setninger elevene inkluderte i besvarelsen om HIV/AIDS

Tabellen viser en klar tendens på at elevene vet at HIV/AIDS er en sykdom som man ikke kan kureres for eller vaksineres mot. Flere av elevene er også klar over det er en seksuelt overførbart sykdom. Til tross for at de fleste elevene skrev omtrent det samme, skilte noen besvarelser seg ut fra majoriteten:

*HIV/AIDS is caused by share underwear, sharp objects and by sexual intercourse. You will get HIV/AIDS if you have not married.*

To elever klarte også tydelig å skille mellom HIV som virus og AIDS som sykdom:

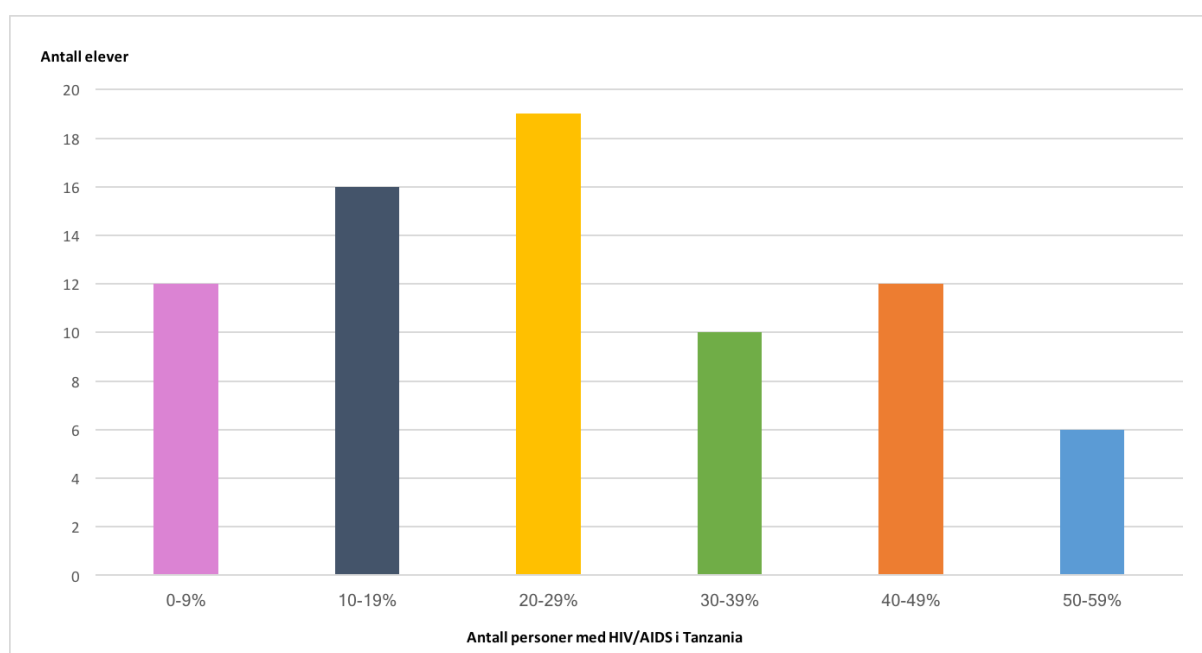
*HIV is not a disease, AIDS is the disease.*

*The person who have HIV he/she may not have AIDS.*

Ellers var det flere som skrev de fulle navnene på HIV/AIDS, nevnte bruken av kondom og faren av å dele barberblader. Enkelte skrev også at man kan smittes gjennom spytt, tannkrem og ringer.

### *Fargelegg antall mennesker i Tanzania du tror har HIV/AIDS.*

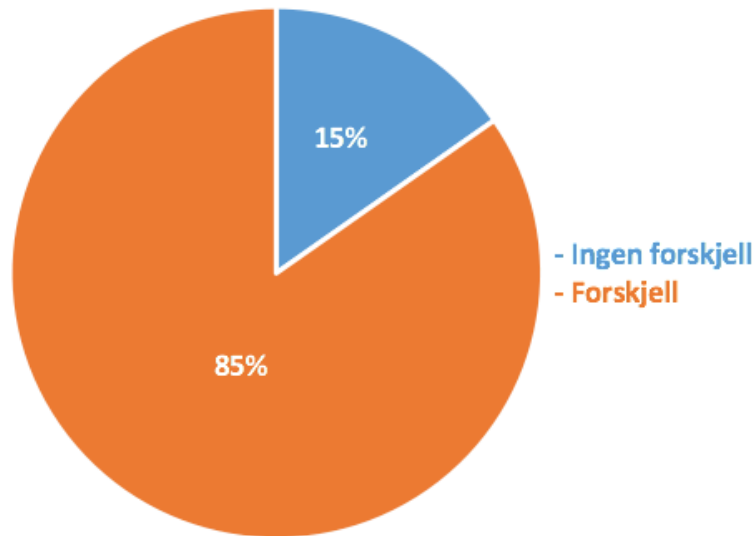
Denne oppgaven, som figur 6.3 viser, ga svært varierte svar. I snitt trodde elevene at 25% av befolkningen har HIV/AIDS, og som tabellen viser oppga også en del elever at omtrent halvparten av befolkningen er smittet.



Figur 6.3: Antall personer i Tanzania elevene tror har HIV/AIDS

### *Tegn en person med HIV og en person uten HIV.*

Tegneoppgaven var definitivt oppgaven elevene syntes var morsomst og brukte god tid på. Hele 61 elever tegnte at det var vesentlig forskjell mellom en person med og uten HIV, og tegnte AIDS-lignende symptomer på den HIV-smittede. Resultatene tydeliggjøres i figur 6.4:



Figur 6.4: Elevenes oppfattelse av forskjellen mellom utseende på en person med og uten HIV

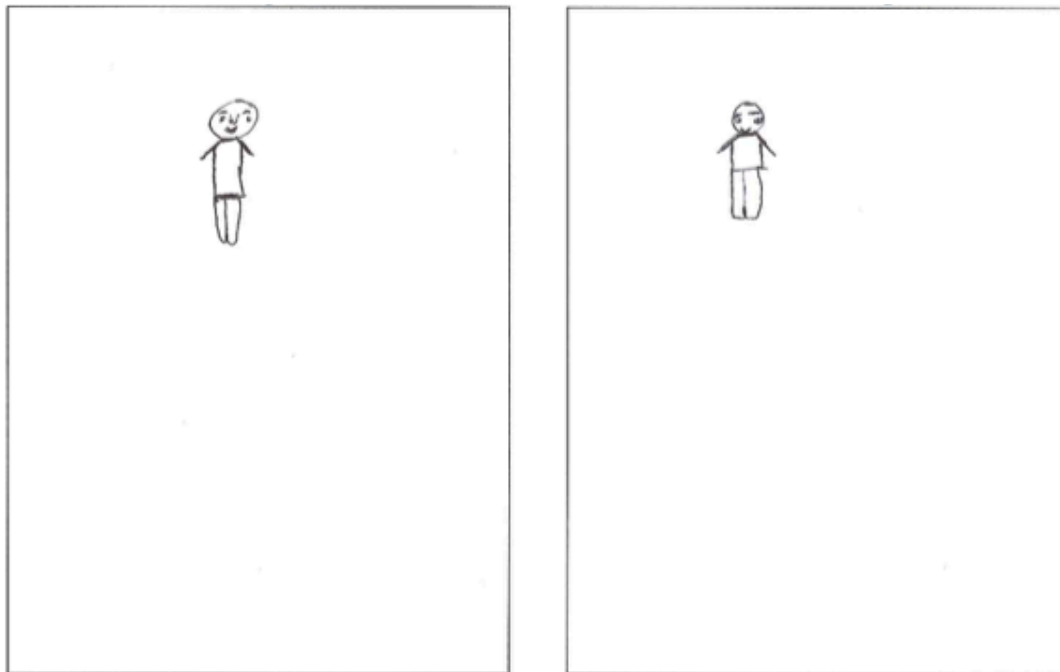
Noe som gikk igjen hos de fleste som tegnet forskjell på en smittet og ikke-smittet person, var at den med HIV var gutt, og den uten HIV var jente. Blant alle besvarelsene hadde ikke én eneste elev tegnet en jente med HIV. Mange av tegningene hadde mennesker som var tynne, kastet opp og hadde sår på kroppen.



Figur 6.5: En elevs tegning av en med HIV (venstre) og en uten HIV (høyre)



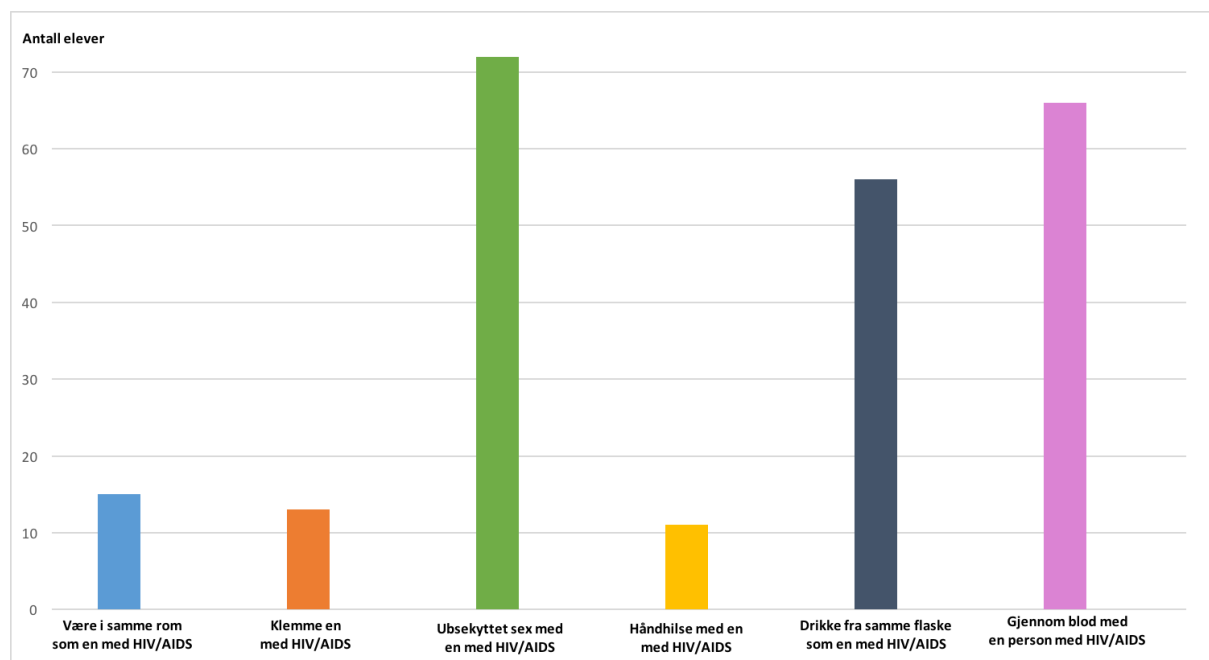
11 av de 72 elevene som besvarte denne oppgaven fremstilte ingen synlig forskjell mellom en person med HIV og uten, noe en av elevene viser med sin tegning i figur 6.6:



Figur 6.6: En elevs tegning av en med HIV (venstre) og en uten HIV (høyre)

### Hvordan kan HIV/AIDS smitte?

For å styrke reliabiliteten i oppgaven, stod svaralternativene i avkryssingsoppgavene både på engelsk og kiswahili.

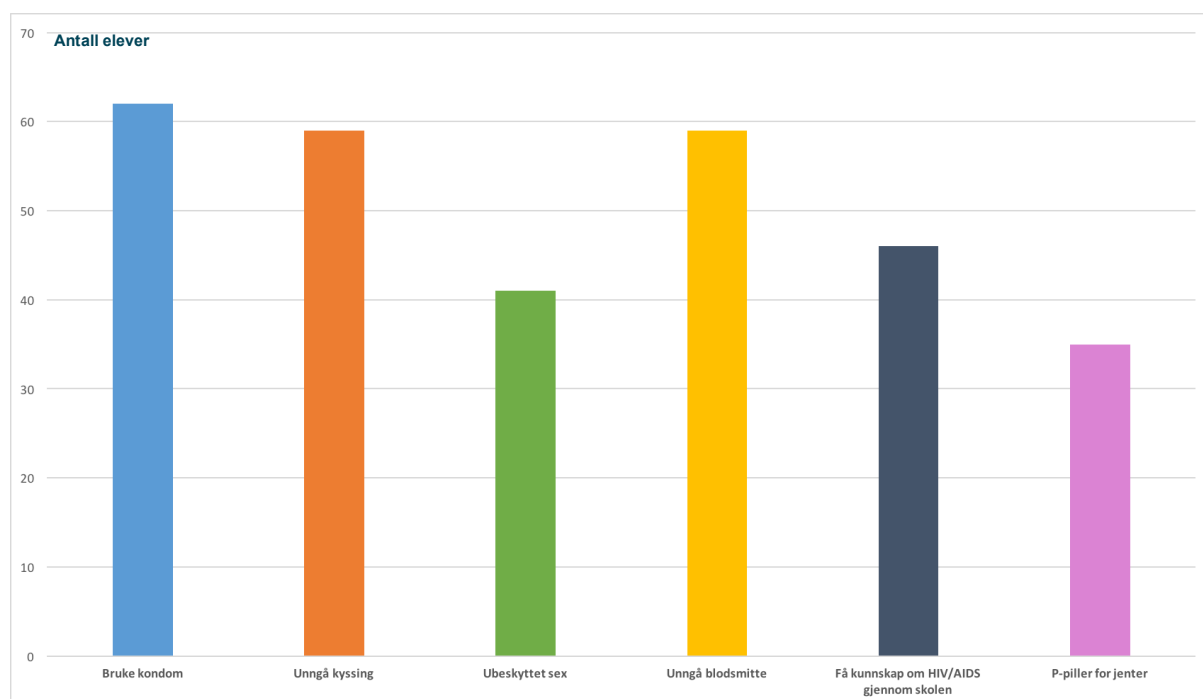


Figur 6.7: Oversikt over hvordan elevene tror HIV/AIDS smitter

Som tabell 6.5 understreker, vet de aller fleste elevene at viruset smitter gjennom ubeskyttet sex og blod. Derimot tror hele 56 elever, altså omtrent  $\frac{3}{4}$ , at man kan bli smittet ved å drikke fra samme flaske som en med HIV/AIDS.

### *Hvordan kan man forebygge å bli smittet av HIV/AIDS?*

Resultatene på denne avkryssingsoppgaven viser ingen særlig klare tendenser, noe som konkretiseres i figur 6.8:



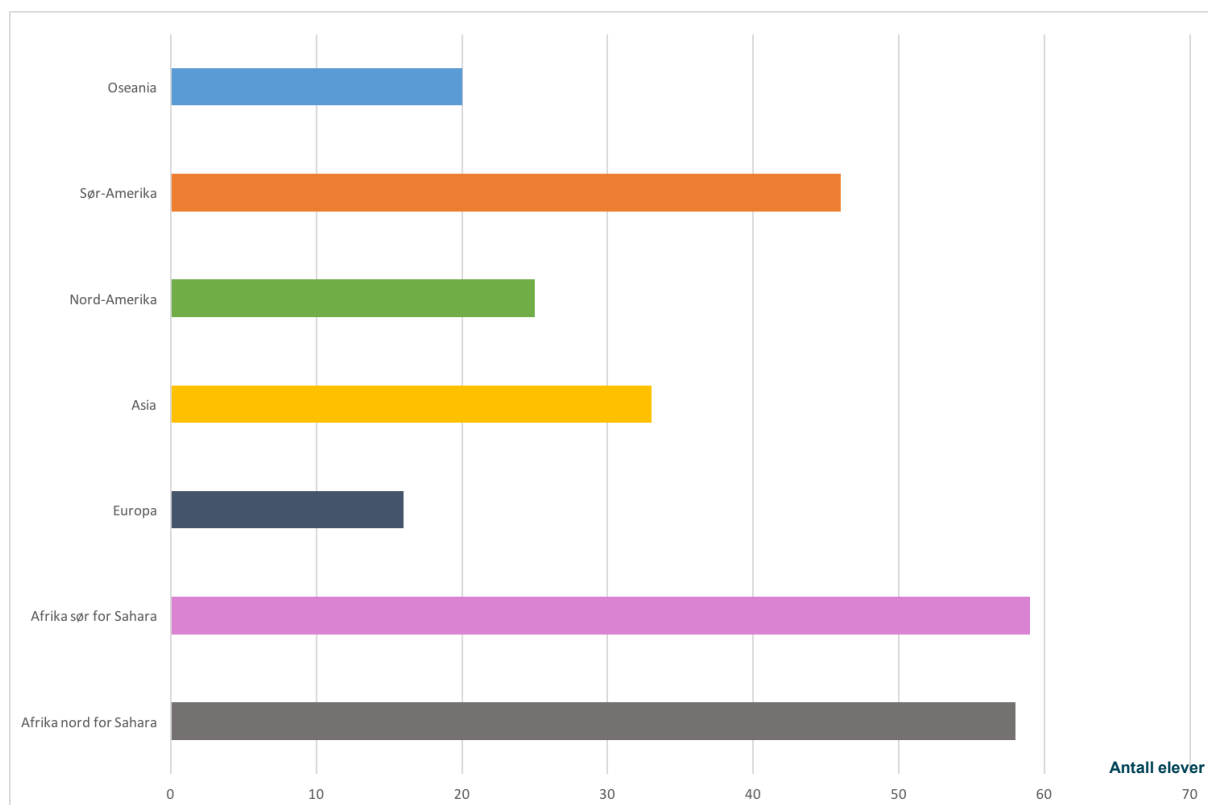
Figur 6.8: Oversikt over hvordan elevene tror HIV/AIDS kan forebygges

Rundt 60 av elevene huket av på at bruk av kondom og å unngå blodsmitte er forebyggende. De fleste av elevene svarte også at man burde unngå kyssing, noe som kan ha sammenheng med at elevene resonnerer på samme måte som i oppgave 4, at man kan bli smittet gjennom å dele drikkeflaske. Omtrent 60% av elevene mener at man kan forebygge smitte gjennom HIV/AIDS-undervisning, mens nesten 50% tror at p-piller er med på å beskytte. Rett over halvparten av elevene huket også av på ubeskyttet sex som en forebyggende faktor.

### *Fargelegg områdene på verdenskartene du tror har høy forekomst av HIV/AIDS.*

I snitt tror elevene i undersøkelsen, som figur 6.9 viser, at det er det afrikanske kontinentet og Sør-Afrika som i snitt er de områdene som har flest tilfeller av HIV/AIDS. Rett under

halvparten av besvarelsene har fargelagt Asia, mens Oseania, Nord-Amerika og Europa når relativt langt ned på listen.



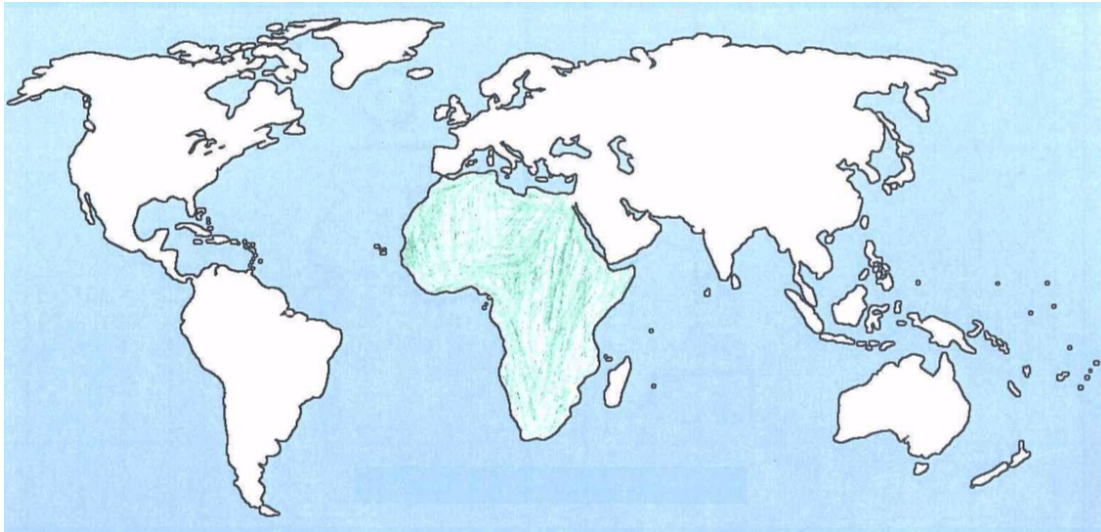
Figur 6.9: Områder i verden elevene tror har høy forekomst av HIV/AIDS

Elevenes besvarelser har mange likheter, samtidig som enkelte har store forskjeller. De fleste har i undersøkelsen fargelagt flere kontinenter. Enkelte elever har på den andre siden kun fargelagt bestemte og avgrensede områder, og noen har bevisst utelatt Tanzania, som vist ved en elevs tegning i figur 6.10:



Figur 6.10: En elevs oppfattelse av hvor i verden det er høy forekomst av HIV/AIDS

Flere elever har derimot kun fargelagt Afrika:



Figur 6.11: En elevs oppfattelse av hvor i verden det er høy forekomst av HIV/AIDS

### 6.2.b Analyse av feltsamtale

Hensikten med å ha en feltsamtale med lærerstudenter var å få et annet perspektiv på problemstillingen, og få vite hva fremtidige lærere tenkte om elevers kunnskapsnivå rundt et viktig tema som HIV/AIDS. For å strukturere funnene tok jeg utgangspunkt i problemstillingen, jf. kapittel 1.1.

*Hvor mye kunnskap føler dere sjetteklassinger har om HIV/AIDS?*

#### **Lærerstudent 1:**

*They know about it, because it is in our textbooks, so the schools are giving the students the education about HIV/AIDS. They know the causes of it and how to protect themselves against it.*

#### **Lærerstudent 2:**

*Also, HIV/AIDS is a subject in Science. So they know how it's caused and how it can be transferred, also how you can control and manage HIV/AIDS.*

*Hvilken oppgave føler dere skolen har i å overføre kunnskap om HIV/AIDS til elevene?*

**Lærerstudent 1:**

*The school has an important role. Sometimes the schools invites people from the health sector to give education to students, so that they can have more knowledge about it and how to prevent themselves from it.*

**Lærerstudent 2:**

*An important role the school has is to provide education about HIV/AIDS, so that students can be aware of it.*

**Lærerstudent 3:**

*It's been implemented in the system that everyone should know about it and how to prevent it. The schools are supposed to make students fear about it and encourage them to use a condom.*

*Lærer elevene om HIV/AIDS utenfor skolen?*

**Lærerstudent 1:**

*It is not only from school, they also learn it from their communities and families. Sometimes even seminars are given to the society outside of the schools to inform the communities about the disease.*

### **6.2.c Oppsummering av det erfarte læreplannivået**

Gjennom elevundersøkelsen fortalte de fleste elevene at HIV/AIDS er en sykdom uten kur eller vaksiner, og at det er en seksuelt overførbart sykdom. I snitt tror elevene at 25% av deres egen befolkning lever med HIV/AIDS, og majoriteten mener man kan se på en person om han/hun er smittet av HIV. De fleste elevene svarte korrekt på hvordan HIV smitter, bortsett fra at over halvparten også tror at viruset smitter gjennom spytt. Resultatene fra oppgaven om

forebygging er mer uklare, men flertallet er enige i at kondombruk og å unngå kyssing og blodsmitte er viktig for å unngå smitte. Elevene har jevnt over svart at det er særlig høy forekomst av HIV/AIDS i Afrika og Sør-Amerika.

Lærerstudentene fra feltsamtalen var enige om at kunnskapsnivået til elever rundt HIV/AIDS var godt, og at de både visste hvordan det smittet og kunne forebygges. At skolens oppgave var sentral i kunnskapsoverføringen var lærerstudentene samstemte om. De informerte også om at skolen ikke var alene om å lære elevene om HIV/AIDS, men at familien og samfunnet også spilte en rolle. Alt i alt virket lærerstudentene fornøyde med HIV/AIDS-undervisningen, og mente denne var god og dekkende.

## 7 Drøfting

Ifølge flere studier utført på primary schools i Tanzania, har elevene høy risiko for å bli smittet av HIV (Sango, 2006, s. 15), og utdanning er et av de viktigste verktøyene for å forhindre HIV-smitte hos både gutter og jenter (Nom, A. U. T., 2007, s. 4). På bakgrunn av analysen i kapittel 6.1, kan man hevde at det formelle læreplannivået formidler et forståelig og nyansert bilde av HIV/AIDS, særlig med tanke på utdanningsnivået lærebøkene befinner seg på.

Ordene HIV og AIDS er ikke å finne i læreplanen for Civics standard 5-7, men den nevner flere av temaene i lærebøkene hvor HIV/AIDS befinner seg under. Mens Civicsbøkene omtaler HIV/AIDS som et stort problem de fleste steder i verden, inkludert Tanzania, er bøkene optimistiske i den verdensomspennende bekjempelsen av viruset og sykdommen. Scienceboken er derimot pessimistisk i omtalelsen av HIV/AIDS, da forfatteren skriver at det er "the most dangerous sexually transmitted disease", og forteller ingenting om de positive fremskrittene i behandlingen av viruset. Civicsbøkene formidler i stor grad viruset og sykdommen på en måte for å gjøre temaet mindre tabu og for å redusere stigma, og oppfordrer indirekte til respekt for de smittede. Dette støttes opp av studien til Maswanya et. al. (1999, s. 194), som fremhever at en ordentlig HIV/AIDS-undervisning vil minimere fordommer og oppmuntre til kommunikasjon rundt emnet. På den andre siden kan man argumentere for at man ved å plassere personer med HIV/AIDS som en "special group" i samfunnet, bidrar til å opprettholde stigma og fordommer.

Under det formelle læreplannivået finnes beskrivelser av hva elevene skal lære (Andresen et. al., 2011, s. 10). Gjennom analysen av det formelle og det erfarte læreplannivået ser jeg tydelige tendenser på at kunnskapen elevene innehar, i stor grad kan komme fra lærebøkene, til tross for at de tanzanianske lærerstudentene informerte om at kunnskap om HIV/AIDS også blir formidlet i hjemmet. I oppgaven elevene skulle definere HIV/AIDS, så jeg en klar sammenheng mellom besvarelsene og undervisningsstoffet i Science standard 6. Majoriteten av besvarelsene var som direkte avskrift fra læreboka, og det var tydelig at stoffet var blitt pugget, noe som er vanlig i den tanzanianske undervisningen (Mashaza & Majani, 2018, s. 137). De puggede svarene tyder på at å besvare oppgaver på denne måten i klasserommet er blitt formet i et fellesskap på skolen (Stets & Burke, 2013, s. 9), noe som understrekes av det sosiologiske perspektivet om at elevene lærer seg standardene i klasserommet og tar dem i

bruk selv (Stets & Burke, 2013, s. 6). Som figur 6.2 fremhever, er det sterk korrelasjon mellom besvarelsene og setningen "HIV/AIDS is the most dangerous sexually transmitted disease since it has no vaccination or cure" i Scienceboken. Et annet eksempel på at flere av besvarelsene samsvarer med lærebøkene finner man i Civics standard 5. Figur 6.1 av en AIDS-smittet person har tydelig satt preg på majoriteten av tegningene i elevoppgavene, noe som kommer til uttrykk i figur 6.3.

Analysen av det erfarte læreplannivået viser at tanzanianske elever i sjette klasse har varierende kunnskaper om HIV/AIDS. Det kan være vanskelig å si noe om dataene fra dette læreplannivået, ettersom det ikke er sikkert at alle elevene svarte oppriktig på undersøkelsen (Goodlad, 1979, s. 64). Dersom lærerstudentene stolte nok på meg til å svare ærlig i feltsamtalen (Goodlad, 1979, s. 64), vet elevene både hvordan HIV/AIDS smitter og hvordan det forebygges. Påstandene deres kan delvis underbygges ved datamaterialet fra elevundersøkelsen, da de fleste elevene har relativt god kunnskap om både hva HIV/AIDS er, samt hvordan det smitter og forebygges. Men selv om majoriteten vet at det er forebyggende å bruke kondom og unngå blodsmitte, tror fortsatt  $\frac{3}{4}$  at HIV-viruset smitter gjennom spytt. I tillegg krysset omtrent halvparten av elevene av ubeskyttet sex som en forebyggende faktor. Dette svaralternativet ble trolig misforstått med "beskyttet sex", ettersom flesteparten er klar over at kondom er preventivt. Som Christoffersen og Johannessen (2012, s. 134) også påpeker, kan noen av elevene ha krysset tilfeldig av på svaralternativene, som kan ha bidratt til denne mulige feilkilden.

Ettersom det erfarte læreplannivået på mange måter viser møtet mellom skolen og virkeligheten (Andresen et al., 2011, s. 10), er det bekymringsverdig at elevene har en oppfattelse av at man kan se om en person har HIV eller ikke, noe tegningen i figur 6.5 tilsier. Man kan da stille seg spørsmålet om oppfattelsen senker terskelen for ubeskyttet sex blant elevene. Ettersom selvet, ifølge et sosiologisk perspektiv, oppstår og utvikler seg ut fra sosial samhandling, kan disse oppfattelsene elevene har om HIV "gro fast" både i selvet og i grupper (Stets & Burke, 2013, s. 5). I tillegg har ingen av elevene tegnet ei jente med HIV, kun infiserte gutter. Dette stemmer ikke overens med realiteten, da det i Tanzania er flere jenter enn gutter som har HIV (Tanzania Ministry of Health, 2014). Denne informasjonen burde kanskje læreplanene formidlet i skolen, slik at de utsatte jentene kan ta ekstra forhåndsregler, noe studien til Maswanya et. al. (1999, s. 194) bekrefter. Denne studien konkluderer med at å ha et spesielt fokus på jenter i HIV/AIDS-undervisning i de lavere



skoleklassene vil være effektivt for forebygging. Dersom oppfattelsen er at jenter sjeldnere blir smittet enn gutter, vil det kunne gi jenter en falsk trygghet om at de er mindre utsatt.

I snitt har elevene i undersøkelsen en oppfattelse om at 25% av den tanzanianske befolkningen har HIV/AIDS, selv om de reelle tallene tilsier at omtrent 5% av befolkningen er smittet (Avert, 2018). Om dette er noe elevene oppriktig tror, eller om de har gjettet fordi de ikke har nok kunnskap om utbredelsen av HIV/AIDS, er vanskelig å svare på. Likevel sier dataene noe om den pessimistiske oppfattelsen av sitt eget folk. I tillegg tror nesten 80% av elevene at det er høy forekomst av viruset og sykdommen i hjemlandet sitt, mens kun 20% tror at det er høy forekomst i Europa. Dette understreker dikotomien *oss – de andre*, hvor de tanzanianske elevene oppfatter at sine sosiale forhold er vesentlig dårligere enn hos de europeiske ”andre” (Horntvedt, 2012, s. 252).

Selv om lærebøkene ikke fremstiller HIV/AIDS-epidemien som å være spesielt gjeldende i Tanzania, tyder datamaterialet fra oppgave 2 og 6 på at elevene har den oppfattelsen. Ved å studere ”de andre”, har de tanzanianske elevene fått et pessimistisk bilde på egen nasjonal identitet (Grosvenor, 1999, s. 244-245). Mens Bhabha (referert i Grosvenor, 1999) mener at nasjonal identitet blir konstruert av et positivt og romantisert syn på seg selv, viser analysen av datamaterialet at de tanzanianske elevene oppfatter sin nasjonale identitet i et mer negativt syn. Under mine tre uker i praksis i tanzaniansk skole var det tydelig at elevene så opp til oss hvite, da majoriteten ønsket å levet livet vi hadde i Norge. Flere oppfattet oss som mer privilegerte og verdifulle enn seg selv (Samnøy, 2015, s. 106), og Smith (1999, s. 170) hevder at dette synet er blitt konstruert ut i fra et imperialistisk syn på ”de andre”. Dersom lærebøkene hadde informert om Tanzanias utbredelse av HIV/AIDS, ville muligens oppfattelsene om HIV/AIDS-tilstanden i Tanzania vært mer positive.

Det kan argumenteres for at et mer realistisk og optimistisk syn på HIV/AIDS-situasjonen i Tanzania kunne ført til en mulig bagatellisering av problemet. Dersom elever tror situasjonen er verre enn den i realiteten er, kan det føre til at elevene viser større forsiktighet i situasjoner som kan føre til HIV-smitte. Ved å se på lærebøkernes formål med HIV/AIDS-undervisningen, kan man ifølge lærebokanalysen hevde at formålene er forebygging og nedbygging av stigma og fordommer. Forebygging av HIV/AIDS har en sentral rolle i Science standard 6, mens Civicsbøkene tar for seg fordommer og stigma. Det er en tydelig skeivbalanse mellom disse formålene, da forebyggingen har en mye større plass i den tanzanianske skolen. Dette henger

trolig sammen med at staten ønsker å prioritere nedgang i antall HIV-smittede, samt at fagene har ulik rolle både i formidling og status. Blant annet var det tydelig på praksisskolen min at Science hadde en høyere status Civics blant lærerne, samt at elevene tok det naturvitenskapelige faget mer seriøst. Disse argumentene kan underbygges av elevenes besvarelser i elevundersøkelsen, som viste at elevene kan ha ervervet sin kunnskap gjennom Science-faget.

## 8 Konklusjon

Denne oppgaven har tatt utgangspunkt i følgende problemstilling:

*Hvilke oppfattelser har tanzanianske elever om HIV/AIDS, og i hvilken grad samsvarer oppfattelsene med det de skal lære i undervisningen?*

Basert på mine funn, har jeg identifisert at elever i tanzaniansk primary school standard 6 har relativt god kunnskap om HIV/AIDS på viktige områder, blant annet når det kommer til smitte og forebygging. Elevene har trolig ikke ervervet all kunnskap gjennom skolen, men også gjennom familien og samfunnet, slik som de tanzanianske lærerstudentene opplyste om. Men basert på sammenhengen mellom analysen av det erfarte og det formelle læreplannivået, er det grunn til å hevde at kunnskapen i stor grad formes under den tanzanianske utdanningen.

Datamaterialet på det erfarte læreplannivået antyder at elevene har en noe pessimistisk oppfattelse på landets utbredelse av HIV/AIDS i forhold til resten av verden, noe som understrekes av dikotomien *oss – de andre* (Horntvedt, 2012, s. 252). Dette henger trolig sammen med at det formelle læreplannivået bidrar til å distansere elevene fra HIV/AIDS-epidemien i landet. Lærebøkene legger vekt på at viruset og sykdommen er et problem verden over, Tanzania inkludert, men trekker ikke frem noe om utfordringene innad landet. Dette kan muligens være en av årsakene til at elevene tror at tallet på smittede i Tanzania er mye høyere enn det i realiteten er. Det erfarte læreplannivået, sett i sammenheng med lærebokanalysen, viser i de fleste tilfeller en svært nær korrelasjon mellom elevbesvarelsene og læreboken i Science standard 6. Dette tilsier at flere av oppfattelsene elevene har rundt HIV/AIDS, samsvarer med de det skal lære i undervisningen. Funnene mine kan underbygge at Science-faget med en forebyggende undervisning, har en større rolle i den tanzanianske skolen enn Civics-faget og dets undervisning mot stigma og fordommer. Denne prioriteringen kan påvirke elevenes oppfattelser i en positiv forstand med tanke på forebyggingen av HIV/AIDS, men samtidig i en retning som opprettholder stigma og fordommer blant elevene.



## 9 Litteraturliste

- Aase, T. H. & Fossåskaret, E. (2007). *Skapte virkeligheter - Kvalitativt orientert metode*. Oslo: Universitetsforlaget
- Andresen, B.B., Garmannslund, P.E., Neset, T. (2011). *Økt kompetanse – mer læring*. Kristiansand: Oxford Research.
- Avert. (2018, 20. juni). *HIV and AIDS in Tanzania*. Hentet 14.05.19 fra:  
<https://www.avert.org/professionals/hiv-around-world/sub-saharan-africa/tanzania>
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012) *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Elifadhi, K. A. (2013). *Steps in Primary - Civics Pupil's Book 5*. Arusha: Adamson Educational Publishers
- Fangen, K. (2010). *Deltakende observasjon (2.utg.)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Goodlad, J. I. (1979). *Curriculum inquiry: The study of curriculum practice*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Hammersley, M. & Atkinson, P. (1996). *Feltmetodikk: Grunnlaget for feltarbeid og feltforskning (2.utg.)*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Horntvedt, T. (2012). Utvalgte begreper i flerkulturell forståelse. I P. I. Båtnes & S. Egden (Red.), *Flerkulturell forståelse i praksis* (s. 221-254). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kiangi, A. E. (2014). *Steps in Primary - Civics Pupil's Book 7*. Arusha: Adamson Educational Publishers
- Kireri, K. K. (2013). *Science in Focus - Standard 6*. Dar es Salaam: Oxford University Press Tanzania Ltd.

- Klepp, K. I., Ndeki, S. S., Leshabari, M. T., Hannan, P. J. & Lyimo, B. A. (1997). AIDS Education in Tanzania: Promoting Risk Reduction among Primary School Children. *American Journal of Public Health*, 1997 (Vol. 87, No. 12), (s. 1931-1936).
- Kuyela, E. J. (2012). *Civics in Focus - Standard 6*. Dar es Salaam: Oxford University Press Tanzania Ltd.
- Languille, S. (2015). The Scramble for Textbooks in Tanzania. *African Affairs*, 115 (458), 73-96
- Larsen, T.M.B., Lamer, K., Mørch, T., Olweus, D. & Helland, S. (u.å.). *Prinsipper og strategier for implementering*. Hentet 13.05.19 fra: [https://www.udir.no/globalassets/filer/tallogforskning/rapporter/forebyggende\\_innsatser/5/forebyggende\\_innsatser\\_implemtering.pdf](https://www.udir.no/globalassets/filer/tallogforskning/rapporter/forebyggende_innsatser/5/forebyggende_innsatser_implemtering.pdf)
- Mashaza, L.G. & Majani, W.P. (2018). Utdanning i Tanzania - utfordringer og framtidsutsikter. I J. Christophersen & V. Vågenes (Red), *Tanzania – samfunn, kultur og utdanning* (s. 126-143). Høgskulen på Vestlandet: Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag
- Maswanya, E.S., Moji, K., Horiguchi, I., Nagata, K., Aoyagi, K., Honda, S., & Takemoto, T. (1999). Knowledge, risk perception of AIDS and reported sexual behaviour among students in secondary schools and colleges in Tanzania. *Oxford University Press*, 1999 (Vol. 14 No. 2), (s. 185-196)
- Ministry of Education and Vocational Training. (2006). *Civics Syllabus for Primary Schools*. Dar es Salaam: Tanzania Institute of Education
- National AIDS Control Program. (2019). *HIV/AIDS in Tanzania*. Hentet 14.05.19 fra: <http://nacp.go.tz/site/about/hiv-aids-in-tanzania>
- Nom, A. U. T. (2007). Combating HIV/AIDS Epidemic in Nigeria: Responses from National Open University of Nigeria (NOUN). *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(3).

- Population Reference Bureau. (2013). *The worlds youth: 2013 data sheets*. Hentet 14.05.19 fra: <https://assets.prb.org/pdf13/youth-data-sheet-2013.pdf>
- Samnøy, Å. (2015). Bilete av ”dei andre” i ei globalisert verd. I K. Børhaug, O. R. Hunnes & Å. Samnøy (Red.), *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken* (s.103-121). Bergen: Fagbokforlaget.
- Sango, W. S. (2006). *Communication and information on HIV/AIDS, social norms and behaviour of primary school pupils, Tanzania*. (Mastergradsavhandling). University of Oslo, Oslo
- Smith, L. T. (1999). *Decolonizing Methodologies. Research and indigenous peoples*. London: Zed Books.
- Stets, J. E. & Burke P. J. (2013). I Leary, M. & Tangney, J. (Red.), *Handbook of Self and Identity* (s. 1-47). New York: Guildford Press
- Tanzania Commision for AIDS. (2013). *HIV/AIDS and Malaria Indicator Survey*. Hentet fra: <https://www.dhsprogram.com/pubs/pdf/SR196/SR196.pdf>
- Tanzania Minstry of Health. (2014). *Global AIDS response country progress report*. Hentet 14.05.19 fra: [https://www.unaids.org/sites/default/files/country/documents/TZA\\_narrative\\_repot\\_2014.pdf](https://www.unaids.org/sites/default/files/country/documents/TZA_narrative_repot_2014.pdf)
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- UNAIDS. (2018). *Trend of new HIV infections*. Hentet fra: <http://aidsinfo.unaids.org/>  
14.05.19
- UNICEF. (2017). *Education fact sheet - Progress, challenges and what we want to achieve*. Hentet 11.05.19 fra: <https://www.unicef.org/tanzania/reports/education-fact-sheet>

Welbourn, A. & Hoare, J. (2008). *HIV and AIDS*. Oxford: Oxfam GB

World Health Organization. (2005). *The United Republic of Tanzania*. Hentet 14.05.19 fra:  
[https://www.who.int/hiv/HIVCP\\_TZA.pdf](https://www.who.int/hiv/HIVCP_TZA.pdf)



## 10 Vedlegg

### Vedlegg 1: Informasjonsskriv til rektor



#### Western Norway University of Applied Sciences (HVL) Faculty of Teacher Education, Culture and Sports

##### Information on how teacher students at Western Norway University of Applied Sciences are conducting a study as part of their research for a Bachelor's thesis

I am a teacher student at the Western Norway University of Applied Sciences, currently in my third and final year of the course, and I will be doing my teaching practice at [redacted]. [redacted] will be working on my bachelor's thesis in the time to come, as it is a mandatory part of my degree in teaching. The thesis will base itself on either pedagogy or a specific subject in order to highlight certain challenges of working within the educational system. The topic I have chosen for my thesis is HIV/AIDS in Tanzania, and what I am interested in is gaining an understanding of how the pupils perceive HIV/AIDS in Tanzania. I will be collecting the data for my research during the weeks 10-12.

In this context, I plan to ask the pupils to fill in an anonymous questionnaire in class. The questions will revolve around the topic of HIV/AIDS.

The sample chosen for this study will be pupils at [redacted]. Seeing as the participants involved in the study are minors, consent from the Headmaster will be a necessary step prior to data collection. This study guarantees the anonymity of the pupils involved, and the information obtained will in no way be linked back to them. Nevertheless, should a pupil share sensitive information concerning their own or others identity, this informant will be instantly removed/deleted from the data collection. Information regarding the pupils that participated in the survey will not be registered.

Best regards,

[redacted]  
Student at HVL

Signature: [redacted]

HEADMASTER

Headmaster [redacted]

Signature: [signature]

## Vedlegg 2: Oppgaveark brukt i elevundersøkelse

### Tasks about HIV/AIDS

1. What is HIV/AIDS? Explain in your own words.

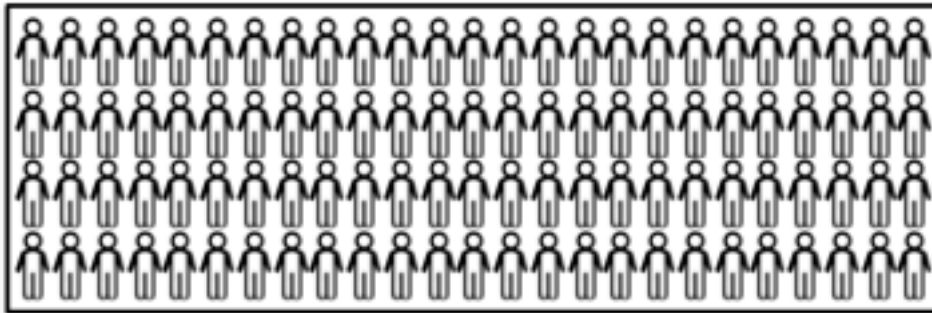
---

---

---

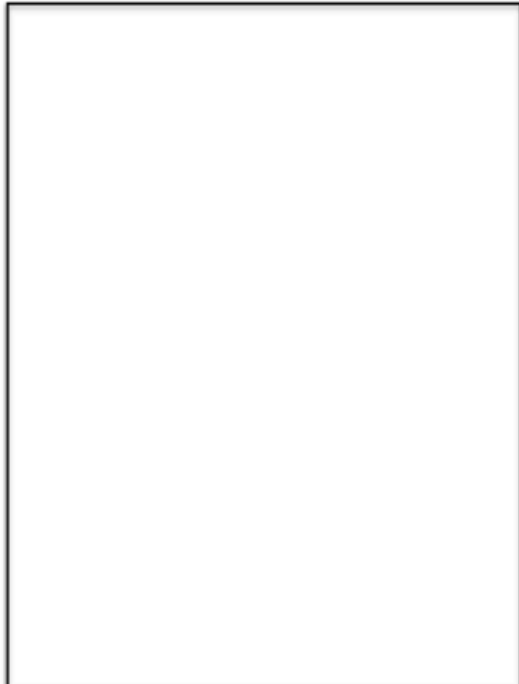
---

2. These people represent 100 people in Tanzania. Colour in the amount of people you think have HIV/AIDS.



3. Draw a person with HIV and a person without HIV.

Person with HIV:



Person without HIV:



4. How can HIV/AIDS be transmitted? Tick the answers you think are correct, you can tick more than one.

- Being in the same room as a HIV/AIDS-infected person
- Hugging a HIV/AIDS-infected person
- Unprotected sex with a HIV/AIDS-infected person
- Shaking hands with a HIV/AIDS-infected person
- Drinking from the same bottle as a HIV/AIDS-infected person
- Blood contamination with a HIV/AIDS-infected person

5. How can HIV/AIDS be prevented? Tick the answers you think are correct, you can tick more than one.

- Using condoms during sex
- Avoid kissing
- Unprotected sex
- Avoid blood contamination
- Gaining knowledge about HIV/AIDS through school
- Birth control pills for women

4. Ni kwa njia zipi mtu anaweza kupata maambukuzi ya ukimwi (VVU)? Chagua jibu sahihi, unaweza kuweka tiki zaidi ya moja.

- Kuwa katika chumba kimoja na mtu mwenye virusi vya ukimwi
- Kumkumbatia mtu ambaye ana virusi vya ukimwi
- Kufanya ngono isiyo salama na mtu mwenye virusi vya ukimwi
- Kupeana mikono na mtu mwenye maambukizi ya ukimwi
- Kunywa katika chupa moja na mtu mwenye maambukizi ya ukimwi
- Mwingiliano wa damu na mtu mwenye virusi vya ukimwi

5. Ni jinsi gani tunaweza kuzulia maambukizi ya virusi vya ukimwi? Chagua jibu sahihi, unaweza kuchagua jibu zaidi ya moja.

- Matumizi ya kondomu wakati wa kujamilana
- Kuacha kunyonyana ulimi
- Kutokufanya ngono salama
- Kutokuchangia damu na mtu aliyethirika na ukimwi
- Kupata elimu ya ukimwi mashuleni
- Matumizi ya mpango wa uzazi wa mpango kwa akina mama

6. This is a world map. Colour in the areas of the world you think have high rates of HIV/AIDS.



## Vedlegg 3: Resultat av NSD sin meldeplikttest

**Du har oppgitt at ingen personopplysninger skal behandles i prosjektet.**

Dersom du kun skal behandle anonyme opplysninger, skal du ikke melde prosjektet. Et anonymt datamateriale består av opplysninger som ikke på noe vis kan identifisere enkeltpersoner, hverken direkte, indirekte eller via e-post/IP-adresse eller koblingsnøkkel.

Vi gjør oppmerksom på at dette ikke er en formell vurdering, men en veiledning basert på svarene du har gitt over.